

Sisekaitseakadeemia

Päästekolledž

Eduard Kuiv

SPORDIRAJATISE OHUOLUKORDADE ANALÜÜS

(A'LE COQ ARENA NÄITEL)

Lõputöö

Juhendaja:

Alar Valge

Tallinn 2010

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Päästekolledž	Kuu ja aasta:
Töö pealkiri: Spordirajatise ohuolukordade analüüs (A'le Coq Arena näitel).	
Töö autor: Eduard Kuiv	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
Lühikokkuvõte: Tuginedes maailmas ja ka Eestis toimunu analüüsile leidis kinnitust väide, et õnnetused spordirajatistes on väga tõenäolised ja aktuaalsed. Töö eesmärkideks oli analüüsida võimalike ohuolukordade tekkimist spordirajatistes, hinnata objekti võimekust tulla toime võimalike ohuolukordadega ning koostada objektipõhine riskianalüüs. Töö eesmärkide saavutamiseks kasutati statistilise andmeanalüüsimeetodit ja kvalitatiivset tekstianalüüsimeetodit. Lõputöö eesmärgid said täidetud ning leidsid kinnituse ka kõik püstitatud hüpoteesid. Uuringu tulemustes selgus, et õnnetuste juhtumine spordirajatistes on tõenäoline, objektil on olemas puudused tuleohutuse ning FIFA ja UEFA reeglistiku osas, turvalisuse eest vastutavad töötajad vajavad koolitust.	
Võtmesõnad: spordirajatis; ohuolukord; analüüs; küsitlus; A le coq Arena;	
Keywords: спортивное сооружение; анализ; опросник; чрезвычайные ситуации;	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor:	Allkiri:

Vastab lõputöö nõuetele

Juhendaja:

Allkiri:

SISUKORD

ANNOTATSIOON.....	2
SISUKORD.....	4
MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU.....	6
SISSEJUHATUS.....	7
1. ÕNNETUSED SPORDIRAJATISTES.....	9
1.1 Spordirajatistes toimunud õnnetused.....	9
1.2 Ülevaade sündmustest, mis algatasid spordirajatiste turvalisuse tõhustamise.....	13
2. SEADUSANDLUS.....	17
2.1 Kohalikud õigusaktid.....	17
2.2 Koostöökorraldus.....	19
2.3 FIFA ja UEFA õigusaktid.....	19
3. OBJEKTIPÕHINE RISKIANALÜÜS.....	22
3.1 A le coq Arena.....	22
3.1.1 Objekti üldiseloomustus.....	22
3.2 Võimalikud ohuolukordade tekke põhjused.....	23
3.2.1 Gruppiviisilised või massilised korrarikkumised.....	24
3.2.2 Ohuolukordade tekkimine tehnogeensete ja looduslike põhjustel.....	25
3.2.3 Võimalikud terrori aktid.....	29
3.3 Objekti ohutuskontroll.....	30
3.3.1 Eesti tuleohutusnõuetele vastavus.....	30
3.3.2 Rahvusvahelistele nõuetele vastavus.....	31
3.4 Objekti valmisolek ohuolukorraks.....	32

4. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD.....	34
4.1 Riskianalüüsi kokkuvõte ja järeldused.....	34
4.2 Küsitluse järeldused.....	36
4.3 Ettepanekud.....	37
KOKKUVÕTE.....	39
PE3YME.....	40
KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU.....	41
LISA NR 1 KATASTROOFIDE TABEL.....	43
LISA NR 2 A LE COQ ARENA PLAAN.....	44
LISA NR 3 ETTEKIRJUTUS.....	45
LISA NR 4 KÜSITLUS.....	47
LISA NR 5 RISKIMAATRIKS.....	49
RISKI TABELID.....	50

MÕISTETE JA LÜHENDITE LOETELU

ATS - Automaatne tulekahjusignalisatsioonisüsteem.

EDG – Eridemineerimisgrupp

EJL – Eesti Jalgpalli Liit

EL – Euroopa Liit.

EMHI – Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituut.

FALSCFEUR – (avariiküünal) pürotehniline toode, mida kasutatakse hädaabisignaali andmiseks merel.

FIFA - International Federation of Association Football.

KAPO – Kaitsepolitsei.

PEPK – Põhja- Eesti Päästekeskus.

SKA – Sisekaitseakadeemia.

UEFA - Union of European Football Associations.

SISSEJUHATUS.

Elanikkonna turvalisuse tagamisel on olulisim võimalike riskide analüüs ja vastavate ennetavate meetmete väljatöötamine. Sellistele analüüsidele tuginedes on planeeritud kõikide operatiivteenistuste võimekus piirkonniti. Ometi näitab maailma praktika, et kõiki võimalikke tekkivaid ohuolukordi ei ole võimalik ette planeerida, või mis veel halvem, analüüside tulemustesse ei suhtuta täie tõsidusega. Selliselt tekkinud õnnetuste tagajärjed on reeglina väga tõsised, arvestades vigastatute ja hukkunute hulka, või siis majanduskahjude suurust.

Lõputöös on võetud vaatluse alla senini Eestis veel vähe uuritud ja analüüsitud teema, milleks on võimalike ohuolukordade tekkimine rahvarohketel objektidel. Lähtepunktina on kasutatud Tallinna linnas asuvat jalgpallistaadionit A'Le Coq Arenat. Objekt asub Tallinna linna haldusterritooriumil ja Põhja-Eesti Päästkeskuse Lilleküla Päästekomando väljasõidupiirkonnas. Objekti maksimaalse täitvuse korral lisandub päästekomando teeninduspiirkonda orienteeruvalt 10 000 inimest, mis moodustab Eesti väikelinna jagu elanikke. Ühe olulise riskifaktorina sellises situatsioonis olgu märgitud, et selline hulk inimesi viibib kontsentreeritult väga väikesel territooriumil. Võimalikus õnnetusolukorras esitatakse kõikidele operatiivteenistustele täiesti uues dimensioonis nõudeid. Siit tuleneb ka lõputöö aktuaalsus. 9 aasta jooksul on toimunud A le Coq Arenal rohkelt üritusi, kus on olnud suured pealtvaatajate hulgad. Sama ajaperioodi jooksul on osalenud nende turvamises operatiivteenistused. Tuleb tõdeda, et ilma ühtse teoreetilise ettevalmistuseta. Õnneks ei ole juhtunud traagiliste tagajärgedega õnnetusi. Seega on viimane aeg alustada vastava süsteemi analüüsi.

Hüpoteesid, millele on rajatud uurimustöö on järgnevad:

- Ohuolukorra tekkimine spordirajatises on tõenäoline.
- Tulekahju tekkimine on tõenäoline.
- Reageeriva ressursi informeeritus ei ole piisav.

Lõputöö eesmärkideks on:

- Analüüsida võimalike ohuolukordade tekkimist spordirajatises.
- Hinnata objekti võimekust tulla toime võimalike ohuolukordadega.

- Koostada objektipõhine riskianalüüs.

Töö koostamisel on kasutatud andmete analüüsi meetodit ja vastavate ametkondade vahel läbiviidud küsitlusest saadud informatsiooni töötlemist. Selleks oli laiali saadetud 35 küsitluse ankeeti kuid tagasi saadetuid oli 25. Selgitamaks võimalikke ohuolukordi, on kasutatud näidetena maailmas toimunud analoogseid õnnetusi ja katastroofe.

Lähtematerjalidena on lõputöös peamiselt kasutatud olemasolevaid rahvusvahelisi ja kohalikke õigusakte.

1. ÕNNETUSED SPORDIRAJATISTES

Massiürituste läbiviimise ajal, kus suur hulk inimesi viibib kontsentreeritult väga väikesel territooriumil. Olgu see sisehallis või lahtises rajatises (staadion) on olemas kolme tüüpi potentsiaalseid ohte:

- Gruppiviisilised või massilised korrarikkumised.
- Ohuolukordade tekkimine tehnogeensetel ja looduslikel põhjustel.
- Võimalikud terroriaktid.

Need ekstreemsed olukorrad võivad tekkida mitte ainult ürituse läbiviimise ajal kui ka enne pealtvaatajate sisenemist või pärast väljumist.

Suurüritustel inimesed on emotsionaalsed ega pruugi end adekvaatselt väljendada, samamoodi suur hulk inimesi võib tekkitada anonüümsuse ja karistamatuse tunde, mis võib erinevatel põhjustel viia õnnetusteni (Кречетов, Попченко, Акулов 2007:3-4;). Siiaamaani pole Eestis traagiliste tagajärgedega õnnetust õnneks juhtunud seega võimalike ohuolukordade väljaselgitamiseks autor toob näiteid maailmas juhtunud õnnetustest.

1.1 Spordirajatistes toimunud õnnetused.

Saamaks paremini aru võimalike katastroofide tekkimisest spordirajatistes ja nende tagajärgedest tuleb vaadata maailma ajaloos toimunud sündmuseid. See annab võimaluse paremini valmistuda juba algfaasis õnnetuste ärahoidmiseks ja nende võimalike tagajärgede likvideerimiseks.

Üks esimesi suuri traagilisi õnnetusi juhtus jalgpallimängu ajal 5 aprillil 1907. aastal Glasgow linnas "Ibrox Park" staadionil, kus mängisid Inglismaa ja Šotimaa koondised. Tribüünid olid ettenähtud 20 000 pealtvaataja jaoks, kuid kohapeal oli hinnanguliselt 60 000 inimest, ning tribüünide puitkonstruktsioonid varisesid kokku, mille tagajärjel suri 25 ja sai vigastada 517 inimest. Varingu tekitas ülekoormus konstruktsioonidele (Shiels,R. 1998:148).

Järgmise õnnetusena toob autor välja Inglismaal juhtunud ” Burnden Parki” staadionil 9. märtsil 1946. Aastal juhtunud intsidendi. Boltoni kodustaadioni Burnden Parki 65 000 istekohta olid täis, kuid värava taga tungles veel mitu tuhat fänni, kes hakkasid üle piirdetarade ronima. Kahjuks ei pidanud tarad vastu ja varisesid kokku. Surma sai 33 ja vigastada üle 400 inimese. (РИА «Новости» 20.10 2007)

September 1962 aastal juhtus õnnetus Libervilles, Gabonis – tulemuseks oli üheksa surnut ja 30 vigastatut, kui Gaboni ja Kongo mängu ajal tabas staadioni maavärin. Õnnetuse põhjuseks seega loodusõnnetus. (РИА «Новости» 20.10 2007)

24 mail 1964 aastal juhtus õnnetus Peruu Limas „Estadio Nacionale“ staadionil. Kaks minutit enne mängu lõppu kohtunik ei lugenud väravat, ning fännid hakkasid märatsema. Nende rahustamiseks kasutas politsei pisargaasi. Paljud pealtvaatajad püüdsid lukustatud väljapääsude kaudu põgeneda, kuid tallati puhkenud paanikas surnuks. Ohvrite arvuks kujunes 318 inimest, vigastada sai erinevatel andmetel 500 kuni 1000 inimest. Õnnetuse põhjuseks sai tunglemine ja rüselus. (Withington 2008:308)

23 juunil 1968 aastal toimus intsident Buenos-Airese linnas „Estadio Monumentale“ staadionil, kus peale kohalike meeskondade mängu lõppu hakkasid ühe meeskona fännid vastasvõiskonna poolehoidjate pihta viskama põlema pandud paberit ja rakette. Selle tagajärjel tekkinud tunglemises suri kokku 74 inimest. (РИА «Новости» 20.10 2007)

2. jaanuaril 1971 aastal kohtusid Šotimaa meistriliigas pealinna kaks eliitklubi – Celtic ja Rangers. Vanade rivaalide kohtumine oleks võinud minna spordiajalukku oma positiivse lõpplahendusega, kuid läks hoopis traagilise päevana, mida tuntakse ka kui ”Šotimaa jalgpalli musta päevana”. Mäng oli kestnud 88 minutit ning seisuks 0:0. Paljud pettunud pealtvaatajad suundusid väljapääsude poole, kui Celticsi Jimmy Johnstone viis klubi 1:0 juhtima. Lahkuvad Celticu fännid kuulsid rõõmustavad uudist, pöörasid tagasi ja suundusid uuesti staadionile, tekitades selle liikumissuuna vahetamisega segadust. Vähem kui minut hiljem suutis Rangersi Colin Stein seisu viigistada. Nüüd algas väljapääsu trepidel kaos – inimesed kukkusid treppidest alla ja nende peal trambiti. Surma sai 66 inimest ning vigastada üle 140. (Elliot,Smith 1993 : 212)

11 veebruaril 1974 aastal toimus Kairos „Zamalek“ staadionil jalgpallimängu jooksul ühe tribüüni kokkuvarisemine, mille tagajärjel suri 48 ja sai vigastada 47 inimest. Varingu tekitas ülekoormus konstruktsioonidele. (Ilves 2007 : 270)

20 oktoobril 1982 aastal intsident Moskvas „Luzniki“ staadionil, kus kitsas vahekäigus kohtusid kaks erinevates suundades liikuvat inimmassi, ühed suundusid välja, teised tagasi tribüünidele. Tunglemise tagajärjel suri 340 inimest. (Трагедия в "Лужниках" 19. 10. 2007)

November 1982. Alžeeria – katuse varingu tõttu sai surma kümme inimest. (РИА «Новости» 20. 10 2007)

12. märtsil 1988 aastal Kathmandus Nepaalis kohtusid kohalik Janakpur ja Bangladeshi Mukti Jodha meeskond. Staadioni tabas äkki tugev rahetorm. Mitukümmend tuhat fänni püüdis põgeneda staadioni siseruumidesse, kuid staadioni väravad olid suletud ja nii trambiti 93 inimest surnuks ja üle saja sai vigastada. Õnnetuse põhjuseks loodusõnnetus, mis omakorda põhjustas tunglemise. (Ilves 2007:270)

15. aprillil 1989 aastal olid tuhanded fännid kogunenud Sheffieldi Hillsboroughi staadionile, kus kohtusid Inglise karikavõistluste poolfinaalis Nottingham Forest ja Liverpool. Politseid tegi rahutuks suur hulk Liverpooli fänne, kes olid alles värava taga. Seetõttu avati veel üks värav, mis aga põhjustas liiga suurte masside korruga saabumise. Juurde tulvav rahvahulk surus eespool olijad vastu väljaku piirdetara. 96 inimest trambiti või litsuti surnuks ja üle 200 sai vigastada. (Elliot, Smith 1993 : 217-219)

11. aprillil 2001 kaotas Johannesburgis elu 43 inimest ja sai vigastada umbes 250 inimest, kui staadionil varises üks tribüün. Süüdlasteks olid staadioni valvurid, kes altkäemaksu eest lasid staadionile liiga palju pealtvaatajaid. Varingu tekitas ülekoormus konstruktsioonidele. (Märt Hiietamm 14. 04. 2001)

Mai 2001. Sari, Iraan – 30 000 inimest püüdis pääseda staadionile, mis mahutas kolm korda vähem inimesi. Üks katuse taladest ei pidanud vastu, ning surma sai kaks, vigastada üle 300 inimese. Varingu tekitas ülekoormus konstruktsioonidele. (http://soccer-info.ru/football_tragedies, välja otsitud 15. 03. 2009.)

14. detsembril 2004 aastal Madridis „Santiago Barnabeo“ staadionil Real Madridi ja Real Sosiedadi vahelise mängu ajal tuli separatistliku organisatsioonilt ETA teade, et staadionil on pomm. Läbiotsimisel leitigi kahtlane kott. Politsei pidi staadionilt evakueerima umbes 70 000 inimest. Hispaanias on varemgi taoliste tegudega hakkama saadud. Näiteks 2002. aasta 1. mail plahvatas ETA pandud pomm veidi enne Meistrite Liiga poolfinaali algust, vigastada sai 17 inimest. (<http://news.mail.ru/sport/1460874/> välja otsitud 15.03.2009.)

13 juunil 2005 aastal Vladimiri linnas, põletasid ühe võistkonna fännid tribüünil väljarebitud toole. Intsidendis keegi vigastada ei saanud.

12. aprillil 2006 Saku Suurhallis peetud suur reivipidu "5. element" katkes pommiähvarduse tagajärjel. Puhkes segadusse, sest korraldajatel ei õnnestunud 5000 inimest suurhallist välja saada. Korraldaja palus eesti ja vene keeles rahval korraks majast väljuda, kuid rahvas ei reageerinud sellele. Inimeste lahkumine suurhallist kestis väidetavalt kolm tundi, sellele järgnenud pommirühma operatsioon kestis viisteist minutit. (Pommiähvardus lõpetas reivi igaveseks 12. 04. 2006)

14 aprillil 2008 aastal Groningeni linnas Hollandis tekkisid „Euroborg“ staadionil väiksed tulekolded, põhjuseks olid tualetpaberi rullid, mida fännid tõid enadaga kaasa staadionile viskamiseks. Neli inimest viidi vingumürgitusega. haiglasse (<http://www.bn.ru/news/2008/04/14/28439.html> välja otsitud 15. 03. 2009)

31 oktoobril 2008 oleks Moskvas hokifännide visatud suitsupommid peaaegu tekitanud jäähallis tulekahju, mistõttu Venemaa meistriliigas katkestati Moskva Dinamo ja Kaasani Barsi kohtumine pärast esimest kolmandikku. Peale lisa suitsuluukide avamist otsustati lõplikult mäng katkestada ja inimesed evakueerida, kuna jäähall oli suitsu täis. Intsidendis keegi õnneks vigastada ei saanud. (<http://www.khl.ru/news/2008/10/30/5273.html> välja otsitud 15. 03. 2009)

02 veebruaril 2009 suleti Paraguai jalgpalli rahvusstaadion Defensores del Chaco aset leidnud tõsise varingu tõttu. Õnnetus juhtus pealinna Asuncioni ”Defensores del Chaco”staadionil ühe amatöörmeeskondade matši ajal. Varingus hukkus kaks ning sai viga viis korda valvanud politseinikku. (ERR Sport. 2009)

28 märtsil 2009 lõppes jalgpalli MM - valikmäng Elevandiluuranniku pealinnas Abidjanis äärmiselt traagiliselt. Staadioniseina kokkuvarisemise tagajärjel ja selle järel tekkinud paanikas hukkus 22 pealtvaatajat. Elevandiluuranniku ja Malawi vahelist MM-valikmängu oli Felix Houphouet-Boigny-nimelisele staadionile kogunenud vaatama enam kui 40 000 pealtvaatajat. Kohalik politsei ei suutnud koheselt paanikas rahvast rahustada, vaid lasi hoopis pisargaasi, mis tegi asjaolud veelgi hullemaks. Riigi siseministeeriumi kinnitusel on lisaks hukkunutele veel ligi 130 vigastatud. (BBC 2009)

Bulgaaria meistriliiga kohtumine Plovdivi Botevi ja Plovdivi Lokomotivi vahel läks tõeliselt käest ära. 86. minutil viis Morini Botevi juhtima ja sellise tulemusega mäng lõppeski. Kaotajad ei tahtnud kuidagi tulemusega leppida ning nii lasti käiku jalad ja rusikad. Inetust kemplemisest võtsid lisaks jalgpalluritele osa treenerid ja muud ametnikud ning tagatipuks panid fännid staadionil ühe tribüüni põlema. (Lomp 02.11.2009)

Saamaks aru teema tähtsust ja vajalikkust, olla võimalikeks õnnetusteks valmis ka Eestis, autor toob välja "*Munich Ecoconsult*" statistikat, mille andmete järgi maailmas alates 1946 aastast kuni 2001 aastani on jalgpallistaadionitel surnud 1903 ja vigastatud 5012 inimest (Lisa nr.1). Arvesse on võetud ainult tõsisemad õnnetused. Lahti kirjutatuna tuleb tõdeda, et 55 aasta jooksul staadionitel hukkus keskmiselt 34,6 inimest aastas ja vigastada sai 91 inimest aastas. (Münchener ecoconsult GmbH. 2002)

1.2 Ülevaade sündmustest, mis algatasid spordirajatiste turvalisuse tõhustamise.

Siinkohal esitab autor ülevaate kolmest peamisest sündmusest, mis panid aluse spordirajatiste turvalisuse reeglistike ümbervaatamisele ja muutmisele. Esimese näitena autor toob välja ühe traagilisema tagajärjega õnnetuse staadionil jalgpallimängu ajal, mis juhtus 11. mail 1985 aastal, kui Inglismaa kolmanda liiga viimases voorus kohtus Bradford City kodustaadionil Valley Parade'il Lincoln Cityga. Enne poolaja lõppu süttis 77 aastat vana puutribüün. Tulekahjus ja selle tagajärjel puhkenud paanikas hukkus 56

inimest ja üle 200 toimetati vigastatuna haiglasse. Hilisem uurimine tegi kindlaks, et tulekahju tekitajaks oli maha visatud sigaretiots. Sellise õnnetuse tekkimist soodustas suitsetamise lubamine staadionil ja süttivate materjalide kasutamine staadionikonstruktsioonides. (Elliot, Smith 1993 : 213-215)

Teise näitena kasutab autor kõige enam tähelepanu pälvinud katastroofi jalgpalliajaloos, mis toimus 29. mai 1985 aastal Heyseli staadionil, kui Euroopa meistrite jalgpalli karikafinaalis kohtusid Juventus ja Liverpool. 60 000 fänni siirdus Belgia pealinnas Brüsselis asuvale Heyseli staadionile. Kohaliku aja järgi kell 19.00 – tund aega enne mängu algust algasid rahutused, mille käigus hukkus 39 inimest. Heyselist on saanud kõige enam tähelepanu pälvinud selle laadne sündmus, sest see võttis rahvuvahelise mastaabi. Esialgne uurimine selgitas, et inglased hakkasid itaallastega tüli provotseerima, mille tagajärjel algasid kähmlused. Politsei püüdis küll korduvalt osapooli korrale kutsuda, kuid tulemusteta. Tekkinud rüseluse käigus lagunes üks piirdesein, surma sai 39 ja vigastada üle 400 inimese. See sündmus osutus proovikiviks ka meediale, sest seda näidati otseülekandes kogu maailmale. Hilisemalt arutleti selle tegevuse eetilise poole üle.

Heysel oli kujukas näide kontrollimatutest ja vägivaldsetest Inglise jalgpallifännidest. Inglaste süüle aitas kaasa ka fakt, et surmasaanute hulgas oli 38 itaallast ja üks belglane. Liverpooli pooldajad aga väitsid, et tüli algatajaks olid hoopis itaallased, kes loopisid neid kividega ja lennutasid nende poole rakette. Konfliktis on alati vähemalt kaks osapoolt, seetõttu ei ole ka itaallased süüst puhtad, kuid vahest suurim süü lasub aga kolmandal osapoolel – korraldajatel. Esiteks ei suudetud tagada piisavalt politsei jõude, kes oleks suutnud taltsutada määratsevaid fänne. Teiseks olid kahe erineva klubi poolehoidjad ühel tribüünil. Kahe rivaalitseva osapooli vahele oli paigutatud nn neutraalne sektor, kuid selle olid hõivanud itaallased, kes ostsid piletid neutraalsetelt belglastelt. Vaatamata toimunud tragöödiale mäng toimus ning lõppes Juventuse 1:0 võiduga, kuigi mõlema võistkonna treenerid olid palunud mängu ärajätmist. (Elliot, Smith 1993 : 215-217)

Kolmanda ohutusreeglite muudatusi algatanud näitena võiks tuua 15. aprillil 1989 Sheffieldi Hillsboroughi staadioni, kus kohtusid Inglise karikavõistluste poolfinaalis

Nottingham Forest ja Liverpool. Politseid tegi rahutuks suur hulk Liverpooli fänne, kes olid alles värava taga. Seetõttu avati veel üks värav, mis aga põhjustas liiga suurte masside korruga saabumise. Juurde tulvav rahvahulk surus eespool olijad vastu väljaku piirdetara. 96 inimest trambiti või litsuti surnuks ja üle 200 sai vigastada. "Kui inimesi koheldakse kui loomi, käituvad nad nagu loomad," kirjutati Hillsborough tragöödia järel. Piirdetarad tekitasid inimestes tunde, nagu nad oleks puuris ja see pigem äratas kui vaigistas agressiivsuse. Peale Hillsborough'd eemaldati väljakute ümber piirdetarad ja lubati staadionile vaid nii palju vaatajaid, kui palju on istekohti. Seisukohti enam ei müüdüd. (Elliot, Smith 1993 : 217-219)

1991 aastal FIFA ja UEFA delegatsioonid töötasid läbi sündmuste videod ja aruanded 1985 aastal juhtunud õnnetustest „Heysel“ (Brüssel), „Bradford“ (Inglismaa) ja 1989 aastal „Hillsborough“ (Inglismaa) staadionitel. Nad analüüsisid kõik organiseerimisel tehtud vigu, ning tegid järeldusi nende õnnetuste näidetel. Peale neid õnnetusi algatati ametlik uurimine, kuid protsessis osalev ülemkohtunik Taylori lõplik ettekanne, mis esitati jaanuaris 1990 aastal oli kõige põhjalikum ja usaldusväärsem kõikidest üheksast ametlikust aruandest. Taylor kritiseeris kõike, kes on jalgpalliga kui nähtusega seotud, ta kritiseeris palju mängu aspekte: jalgpalli organisatsioon ja nende juhtkondi, jalgpallistaadione ja ehitisi, mängijaid halva käitumise pärast, klubisi alkoholi müügi eest ja fännidega mitte töötamise eest, massimeediat kirgede õhutamise eest ning fänne huligaansuse eest. Ettekanne koosnes 76-st nõuandest, millest mõned väljavõttena on: seismistribüünide väljavahetamine istekohtade vastu, demonteerida tribüünidelt kõik piirdetarad, keelata ära petardide ja muude esemete väljakule viskamise, ümbervaadata ohutusnõuded staadionitel ja täiustada politsei massidega töötamise printsiibid. (Taylor, J. 1989 : 24-27) Nende tragöödiate järel töötas Euroopa nõukogu välja konventsiooni vägivalda kohta spordiüritustel (jalgpallivõistluste ja teiste spordiürituste pealtvaatajate vägivalda ning muid korrarikkumisi käsitlev Euroopa konventsioon), mis kohustab riike täitma jalgpallivõistluse ajal 70 ettevaatusabinõud, ning mis oli Eestis ratifitseeritud 6. novembril 2002. aastal. ([RTII, 04.12.2002, 35, 168](#))

Näiteks tuleb moderniseerida staadionid ja läbi otsida pealtvaatajad, et neil poleks kaasas relvi, pürotehnilisi esemeid jms. Võidakse keelustada alkoholimüük ja hoida vastasmeeskondade poolehoidjad lahus.

Turvalisuse kaalutlustel enne igat jalgpalli mängu peetakse turvakoosolek, kus iga staapi kuuluv liige räägib enda vastutus alasse kuuluvast valmidusest ning seejärel otsustab UEFA poolt määratud kontrolör, kas mäng toimub või mitte. Sel aastal Rahvusvaheline jalgpalliföderatsioon (FIFA) andis õiguse ka kohtunikel otsustada mängu alguse edasi lükkamist juhul, kui staadioni turvanõuded pole täielikult täidetud.

Tänapäeval on terve hulk erinevaid FIFA poolt väljatöötatud nõudeid ning konventsioone, mis puudutavad ohutust staadionitel ja reglamenteerivad politsei, kiirabi, päästjate ja turvameeste tööd spordiüritustel tähtsamad neist (vt. P. 2.3)

2. SEADUSANDLUS.

Ennetavad dokumendid spordiürituste korraldamise kohta on ja peaksid olema fikseeritud seaduste tasemel. Selleks, et spordiüritus saaks toimuda, peab ürituse korraldaja taotlema spordiürituse korraldamise loa. Spordiüritused, mille korraldamiseks on vaja taotleda luba on:

- Jalgpalli, jäähoki ja korvpalli A-koondise mäng või turniir;
- Jalgpalliklubi UEFA karikasarja mäng või turniir;
- Meistriliiga jalgpalli-, jäähoki- või korvpalliklubi sõpruskohtumine välismaa klubi või koondisega. (Spordiseadus § 20 (2))

Spordiürituse loa taotluse edastatakse turvalisuse tagamise eesmärgil kooskõlastamiseks politseiprefektuurile ja päästeteenistusele (Spordiseadus § 20 (3))

2.1 Kohalikud õigusaktid.

Spordiseaduse § 23 järgi korraldaja on kohustatud spordiürituse planeerimisel, ettevalmistamisel ja korraldamisel tagama spordiüritusel osalejate turvalisuse. Turvalisuse tagamiseks reeglina kaasatakse turvafirmat, politseid, päästeteenistust, kiirabi. Seega autor toob välja kohalikud õigusaktid, mis puudutavad turvalisuse tagamist ja ametkondade koostööd staadionil.

Objekt ise on selles ahelas tähtsaimal kohal. Siinsesse vastutusalasse kuulub objekti üldine vastavus kõikidele ohutusnõuetele ning kõikide ohutusseadmete ja süsteemide kontroll ja korrashoid ning pealtvaatajate käitumise reguleerimine:

- ”Spordiseadus.” [RT I 2005, 22, 148](#)
- „A le coq Arena sisekorraeeskiri (http://www.fcflora.ee/index.php?lang=est&main_id=112). Mis reguleerib küllastajate käitumise korra staadionil.

- ”Eesti Jalgpalli Liidu klubide litsentseerimise kord 2010” - Artikkel 16 , mis määrab infrastruktuuri kriteeriumid; artikkel 17, mis määrab Personali- ja administratiivkriteeriumid, sealhulgas nõuded turvajuhile.

Turvafirmad on objekti peamised lepingupartnerid nii tavaolukorras kui ka ürituste vältel. Turvafirmad paigaldavad ja hooldavad vastavaid alarm- ja ohutusseadmeid. Nende vastutusalasusse jääb ka objekti enda ja selle külastajate üldise turvalisuse tagamine. Turvafirmad juhivad oma tegevuses:

- „Turvaseadus“ § 9, mille järgi turvafirma enne lepingu sõlmimist esitab turvaplani, mille alusel määratakse lepingus nende ülesandeid korra tagamisel üritustel. Ning kehtestab nõuded turvameestele.

Politsei on üks tähtsamatest teenistusi jalgpalli turvamise ajal nende põhiülesandeks staadionil on avaliku korra tagamine ja sekkumine massirahutuste või korrariikumise toimepaneku korral. Nemad juhivad oma töös:

- „Politseiseadus“ ([RT 1990, 10, 113](#)), mis reguleerib nende tööd.
- ”Jalgpallivõistluste ja teiste spordiürituste pealtvaatajate vägivalda ning muid korrariikumisi käsitlev Euroopa konventsioon“([RTII, 04.12.2002, 35, 168](#)), mis määrab tegutseda ühiselt, et ennetada ja hoida kontrolli all spordiürituste pealtvaatajate vägivalla ja muude korrariikumistega seotud probleemide ärahoidmist.

Päästeteenistus ja EDG üleasandeks on enne mängu pommikontrolli teostamine, pürotehniliste esmete kustutamine, tulekahju korral selle likvideerimine, muude õnnetusjuhtumite puhul juhtide korralduste täitmine.) Riiklik tuleohutusjärelevalve kontrollib objekti tuleohutusnõuete täitmist.

- „Päästeseadus“ ([RT I 1994, 28, 424](#)), mis reguleerib nende tööd.
- “Tuleohutuse üldnõuded” 08.09.2000., jõustunud 30.07.2004. ([RTL 2000, 99, 1559](#)).
- „Ehitise ja selle osale esitatavate tuleohutusnõuetega“ ([RT I 2004, 75, 525](#)).

- "Nõuded tulekahju- signalisatsioonisüsteemidele." ([RTL 2002, 78, 1202](#))
- "Päästeameti kohalike päästeasutuste väljasõidukord."

Kiirabi ülesanneteks on vajadusel esmaabi andmine pealtvaatajatele ning vajadusel ka mängijatele..

- „Kiirabibrigaadi koosseisu ja varustuse nõuded ning tööjuhend“ ([RTL 2001, 139, 2061](#)), mis reguleerib kiirabi tööd.
- „Tervishoiuteenuste korraldamise seadus“ § 17

2.2 Koostöökorraldus.

Ohutuse mõttes staadionil on olemas kindel juhtimisstruktuur ning turvalisust tagavate isikute koordineerimiseks kohapeal moodustatakse staap, kuhu kuuluvad: päästeteenistusest vastutav korrapidaja ja demineerijad; politseist välijuht (reeglina ka üldjuht); kiirabi esindaja; turvaülem; KAPO esindaja; objekti esindaja (ei ole pidevalt kohapeal). On olemas ka Siseministri määrused, mis reguleerivad operatiivteenistuste koostöökorda:

- „Kiirabi, haiglate ning pääste- ja politseiasutuste kiirabialase koostöö kord“
- „Politsei ning tuletõrje- ja päästeasutuste koostöö kord tulekahju, plahvatuse, tehnoloogilise avarii, radioaktiivse saastatuse ja muu õnnetuse sündmuskohal“.

Kuid ei ole olemas operatiivteenistuste vahelist objektipõhist koostöökorda.

2.3 FIFA ja UEFA õigusaktid

Vastavalt Eesti jalgpalliliidu põhikirjale EJL juhindub oma tegevuses Eestis kehtivatest õigusaktidest, EJL põhikirjast, FIFA-sse ja UEFA-sse kuuluvana nende põhikirjadest, juhenditest, direktiividest, juhtorganite otsustest ja nendega kooskõlas kehtestatud

muudest aktidest ning avalikkuse huvidest. Tähtsamad FIFA ja UEFA õigusaktid mis reguleerivad turvalisust on:

- UEFA Stadium Infrastructure Regulations – “UEFA staadioni infrastruktuuri eeskiri”, mis reguleerib nõuded staadionitele ning soovitused staadionite projekteerimiseks. Näiteks: staadion peab olema varustatud esmaabiruumiga klubide ja pealtvaatajate jaoks; vastavad ruumid operatiivteenistuste jaoks; evakuatsioonivalgustus, mis jääb volukatkestuse korral põlema; peavad olema kohad puuetega inimeste jaoks.
- Football stadium technical recommendations and requirements – „Jalgpalli staadionite tehnilised nõuded ja soovitused“, mis hõlmavad üldnõuandeid projekteerimise, turvalisuse, käitumise jne. osas. Näiteks: kõik staadioni osad (sissepääsud, väljapääsud, ukсед, trepid jne.) peavad olema kooskõlas kohalike nõuetega; kõik väljapääsud peavad olema selgelt märgistatud; kõik ukсед peavad olema seestpoolt avatavad; tuleohutus peab olema tagatud vastavalt kohalikele seadustele; staadion peab olema varustatud kaameratega, kus on „zoomi“ ja stoppkaadri võimalused isikute tuvastamiseks; peab olema esmaabiruum koos vajamineva varustusega ja medikamentidega.
- UEFA Safety and Security Regulations – “UEFA ohutus ja turvalisus eeskiri”, mis reguleerib ettevalmistust mängudeks, vastutavate isikute määramist. Näiteks: määrab turvalisuse eest vastutavaid organeid (politsei, päästeteenistus, kiirabi, EJK); korraldaja peab määrama turvalisuse koordinaatori; määrab esmaabiandjate arvu kompetentsete organite soovitusel; kõik turvalisuse eest vastutavad isikud peavad olema oma kohtadel enne staadioni avamist pealtvaatajatele.
- FIFA Safety Guidelines – “FIFA ohutus juhised”, mis reguleerib organiseerimisega seotud isikute/ametite kohustused ja vastutusala enne, pärast ja mängude ajal. Samamoodi paneb paika turvalisuse meetmed, mida peaksid täitma organisatsioonid pealtvaatajate ohutuse tagamiseks. Näiteks: evakuatsiooni marsruudid peavad olema kooskõlastatud operatiivteenistustega; kõik väljapääsuteed peavad olema märgistatud; peab olema varu elektritoide

elektrikatkestuse juhuks; staadion peab olema varustatud määratud kohtades tulekustutitega ning siseperimeeter liiva ämbritega; kõik väljapääsud peavad olema vabalt läbitavad;

- Guidelines for FIFA Match Officials – “Juhised FIFA võistluste ametnike jaoks.” Mis reguleerib korraldaja ja turvalisuse eest vastutava kohustusi. Näiteks: EJL peab määrama mängu riski astet (suur või väike); staadionil võivad olla ainult istekohad; peab koordineerima operatiivteenistuste tööd; piletite müügi kontroll (et ei pääseks rohkem inimesi kui staadion mahutab); korraldama sissepääsudel turvakontroll, et ei toodaks sisse keelatud esemeid (relvad, pudelid, pürotehnika); alkoholi müügikeelu kontroll; ohuolukordadest teavitamise eest vastutava määramine;

- Binding safety and security instructions – “Kohustuslikud ohutuse ja turvalisuse juhised.” Mis määrab kohustuslikud turvalisuse meetmed. Näiteks: staadionil võivad olla ainult istekohad, mis on üksteisest eraldatud ning kinnitatud konstruktsioonidele; toolid peavad olema mittepõlevast materjalist; piletimüügi range kontroll; fännide eraldamine; pealvaatajate liikumispirangud; kõik turvalisuse eest vastutavad isikud peavad olema teadlikud oma kohustustest staadioni turvalisuse tagamisel ning käitumisel ohuolukorras ja evakuatsiooni puhul.

- Standard Cooperation Agreement - “ Koostöö kokkuleppe standard.” Mis määrab koostöö vajadust kõikide osapoolte vahel. Näiteks: määrab turvalisuse komitee liikmed ja nende kohustused; määrab turvajahi (head steward) kohustused; turvalisuse koordinaatori kohustused;

3. OBJEKTIPÕHINE RISKIANALÜÜS

3.1 A le coq Arena

A. Le Coq Arena näol on tegemist Eesti modernseima ning suurima jalgpallistaadioniga. Tallinnas Kristiine linnaosas (aadress Tallinn Asula 4c) asuv treeningkompleks sisaldab UEFA ning FIFA nõuetele vastavat esindusstaadionit, kahte naturaalse muruga treeningväljakut ning kahte kunstmuruga kaetud treeningväljakut.

A. Le Coq Arena mahutavus on 9692 istekohta, millele lisanduvad kohad staadioni III korrusel asuvates VIP-loožides, kus on umbes 600 istekohta. 2001. aastal valminud A. Le Coq Arena on oma lühikese ajaloo vältel võõrustanud tippjalgpalli riike (Inglismaa, Holland, Portugal, Horvaatia, Venemaa, Hispaania, Türgi, Brasiilia jt), rahvusvaheliselt tuntud jalgpalliklubisid (Newcastle United FC, Galatasaray jt) kui ka maailmakuulsaid rock-staare (Lenny Kravitz, Aerosmith).

Staadionil asuvad erineva suurusega büroo- ja müügipinnad, mis paiknevad vastavalt lõunatribüüni 1 ja 2 korrusel ja Põhja, lääne ja ida tribüünide 1 korrusel. Tavapäraselt on tööaeg nendes 08:00 – 17:00. Seoses treeningutega võib kuni kella 22:00 olla lõunatribüüni 1 korrusel asuvates riietusruumides inimesed. Peale tööajalõppu on objekt elektroonilise valve all ja inimesi seal ei viibi. Erandiks on aeg, mil staadionil toimub jalgpallimäng või üritus. (http://www.fcflora.ee/index.php?lang=est&main_id=3 välja otsitud 05.10.2009.)

3.1.1 Objekti üldiseloostus

A le coq Arena on 5-korruseline betoonehitis, mis vastavalt ehitise kasutamistarve järgi liigitatakse muuks spordihooneks ning on IV kasutusviisiga ehitis ja kuulub TP1 klassi. ([RT I 2004, 75, 525](#)) Staadionil on neli tribüüni- lõunatribüün, läänatribüün, põhjatribüün ja idatribüün. Tribüünid jagunevad sektoriteks, neid on kokku 18. Staadioni igas küljes on torn, mida mööda saab tribüünile. Igas tornis on kaks eraldi treppi. (Lisa nr.2) Tulekustutus- ja päästetööde aspektist lähtuvalt olgu ära märgitud ka peaelektrikilbi asukoht, mis asub 1 korrusel, 1 värava poolses tornis.

Evakuatsiooniks kasutatakse tornides olevaid evakuatsiooni-trepikodasid ja suuri väravaid ehk lüüse. Mängude ajal on olemas evakuatsiooni eest vastutav isik. Liikumispuudega pealtvaatajate jaoks spetsiaalseid kohti ei ole, kuid reeglina paigutatakse nad VIP tribüüni tasandile. Vastavalt nõuetele on olemas evakuatsiooni plaanid.

Turvalisuse tagamiseks igapäevaselt objektil võimekus puudub. Meditsiiniabi andmiseks tellitakse kiirabitöötajad ja/või kiirabibrigaad ainult rahvusvahelisteks mängudeks, või FIFA ja UEFA egiidi all toimuvateks mängudeks. Traumapunkti jaoks objektil eraldi ruumi ette nähtud ei ole (kasutatakse kiirabiautos olevat varustust).

Tuleohutuspaigaldised on olemas osaliselt. On paigaldatud ATS, sprinklersüsteem on ehitusfaasis. Lähimad tuletõrjehüdrandid asuvad staadioni nurkades ning üks põhjatribüüni vastas, väljaspool territooriumi. Kõik viis hüdranti on maapealsed, trassi läbimõõduga 150 mm ja Tallinn tüüpi püstikutega.

Ohuolukorrast märkuandev siseteavitussüsteem toimib ainult mängude ajal, läbi komentaatoritel kasutusel olevate kõlarite. (http://www.fcflora.ee/index.php?lang=est&main_id=3 välja otsitud 05.10.2009.)

3.2 Võimalikud ohuolukordade tekke põhjused

Kuna null-riski pole olemas ja midagi ei saa teha sajaprotsendiliselt ohutuks seega ei saa välistada erinevaid riske kaasaarvatud neid, mille tõenäosus võib olla kasvõi teoreetiline.

Olemaks valmis võimalikult paljudeks ohuolukordadeks ja nende lahendamiseks on vajalik objekti põhine riskide analüüs, mis annab ülevaate riskidest ja nende võimalikest tagajärgedest. Ohuolukordi, mis võivad viia õnnetuseni spordirajatistes on mitmeid: inimlik faktor (kuritahlik ja/või hooletus), tulekahju, elektririkked, pommiähvardus, plahvatus, terrorism, loodusõnnetused (välk, torm jne.), mis omakorda sisaldavad endas ka erinevaid lisaohete, mis võivad tekkida ahelreaktsioonina ja põhjustada veel raskemaid tagajärgi inimeste elule ja tervisele.

Maailma spordiajalugu, võib kahjuks välja tuua palju näiteid pealtvaatajate surmaga lõppenud võistlustest. Kõige levinum põhjus on tunglemine, mis reeglina tekib evakueerida üritavate inimeste vahel, konstruktsioonide eripärasuste tõttu, eksploatatsiooniga võistluste ajal ning korrakaitseorganite vale käitumise puhul või mingi õnnetuse ahelreaktsioonina.

3.2.1 Grupiviisilised või massilised korrarikkumised

Pealtvaatajate vägivallaaktid ei ole üheselt seletatavad. Need võivad sõltuda isiksuse-, grupi- või ühiskondlike tasandite üsna erinevatest teguritest ning ülimalt keerukas on ennustada situatsiooni, millest vägivallapuhang võib alguse saada. Sagedasemad konfliktsituatsioonid tekivad külalisvõistkondadega kaasa rändavate toetajate ning koduvõistkonna toetajate vahel, ajendatuna nii mängusituatsioonidest ja põhinedes hoiakutele ja instinktidele. (Jurkatam 2005 : 6)

Põhjused, mis viivad vägivalla tekkimiseni spordiüritustel, võivad olla erinevad.

Saab eristada otseseid ja sotsiaaltekkelisi põhjuseid ning nn. väljakusiseseid ja -väliseid põhjusi

Otsesteks pealtvaatajate vägivalla tekkepõhjusteks on:

- Kõrged ootused meeskonna võidule,
- Fännide tugev samastumine meeskonnaga,
- Kõrge pingesolek ja ärevusseisund,
- Vaenulik vastasseis areenil,
- Mängu tähtsus ja see, kas antud mängust sõltub kellegi saatus.

Sotsiaaltekkelised põhjused, mis mõjutavad pealtvaatajate vägivaldset käitumist, on:

- Riigi sotsiaalmajanduslikud näitajad;
- Pealtvaatajate poliitilised ja geograafilised erinevused;
- Meediapoolne reageering;
- Ühiskonna/kogukonna/media suhtumine vägivaldsesse käitumisse;
- Pealtvaatajate sotsiaalne taust;

(Jurkatam 2005 : 22)

Spordivägivalla faktoreid võib spordiväljaku suhtes võetuna eristada kui

väljakusisesed ja väljakuvälised faktorid:

Väljakusisesteks faktoriteks on:

- Vägivald spordiväljakul (mängijatevaheline vägivald),
- Mängutulemus,
- Alkoholi tarbimine,
- Kohtuniku suhtumine ja mängu vilistamine,
- Sportmäng, mida mängitakse.

Väljakuvälisteks faktoriteks on:

- Rahvahulga tihedus,
- Poolehoidjate emotsionaalne seisund,
- Temperatuur,
- Kisa, lärm ja muusika,
- Poolehoidjate rassiline, sooline, vanuseline ning religioosne koosseis.

(Jurkatam 2005 : 23)

Huvitav on ka see, et erinevate spordivägivallaga seotud intsidentide arv Eestis on suurem kui teistes Põhjamaades. Kui 2002. aastal registreeriti Eestis kokku 4 erinevat korrarikkumist arenil, siis 2003. aastal oli mainitud number juba 36, tegemist on Politseiameti poolt registreeritud intsidentidega jalgpallivõistlustel. (Jurkatam 2005 : 37)

Kõige tõenäolisemad tagajärjed on kaklused, esemete loopimine sh rakettid, vara rikkumine, mis omakorda teatud asjaolude kokkulangemisel võib üle kasvada massivägivallaks ja/või massirahutusteks. (riskitabel 9)

3.2.2 Ohuolukordade tekkimine tehnogeensete ja looduslike põhjustel

Tulekahju – väljaspool spetsiaalset kollet toimuv kontrollimatu põlemisprotsess, mida iseloomustab kuumuse ja/või suitsu eraldumine ning millega kaasneb varaline või muu kahju. (RTL 2000, 99, 1559)

Põlemine saab toimuda vaid kindlatel tingimustel, milleks on põlevmaterjal (näiteks puit, paber, bensiin jne), hapnik ja süüteallikas (tikk, säde jne). Kõigi nende kolme piisav olemasolu annab tulemuseks põlemise. (Tuleohutuse käsiraamat, 2005 : 7)

Kõige tõenäolisemateks tulekahju põhjusteks A'le coq Arenal võib nimetada inimeste hooletust (näiteks suitsetamine mitte ettenähtud kohas), elektririkkeid, välgutabamust, süütamist. Omakorda tulekahju võib jaotada kaheks ehk välitulekahju ja siseruumides toimuv tulekahju. Enamus tulekahjusi reeglina on algfaasis väikesed põlemised ning kiire avastamisel ja õige tegutsemise järel ka lihtsalt kustutatavad. Kuid põlemise õigeaegsel mitte avastamisel levib tuli edasi ning võib areneda tulekahjuks.

Tulekahjud spordirajatistes nagu näitas Bradfordi staadionil juhtunud tuleõnnetus on eriti ohtlikud, mis puhkes ühest visatud suitsukonist ja tulemuseks 56 surnud ja 200 vigastatud inimest. Ohtlikud on nad seetõttu, et suur hulk inimesi viibib kontsentreeritult väikesel territooriumil ja suure rahvamassi käitumine ohuolukorras on ettearvamatu ning paanika on kerge tekkima. Samamoodi tuleõnnetuse korral on mitmeid erinevaid lisaohte nagu tulekahju intensiivsus, tuleleviku võimalik kiirus, ning tulekahju korral eralduva suitsu tihedus ja toksilisus, mis võib viia inimesi vingumürgituseni. (Riski tabelid 1 ja 2)

Tänapäeval ehitatakse spordirajatise reeglina mittepõlevatest materjalidest, kuid maailma praktika näitab, et tulekahjud tekkivad ikka. Kõige levinum põhjus on fännide poolt kaasa toodud materjalidest süüdatavad kolded. UEFA ja FIFA reeglistiku kohaselt ei tohi mängudele kaasa tuua kõrvalisi esemeid nagu relvad, pudelid, pürotehnilisi esemeid jne (Guidelines for FIFA Match Officials p.6.1 (h)). Nii oli ka Eestis kuni märtsini 2010, kus EJL, politsei ja päästkeskuse otsusega lubati pürotehniliste toodete kasutamine Eesti Meistri- ja Esiliiga mängudel. See on lubatud vaid korraldaja pooltel taotlusel, mida tuleb esitada kohalikule omavalitsusele ning peab olema ära märgitud ka mängu turvaplaanis. See otsus on täiendavaks riskiteguriks pealtvaatajatele staadionil ning vajab turvalisuse tagamiseks täiendavaid turvameetmeid.

Tuleb arvestada ka sellega, et teatud riikide fännidel on tavaks tuua mängudele kaasa pürotehnilisi esemeid nagu näiteks „*Falschfeuer*“ ehk avariiküünal ja signaalrakette. Ekstreemseima näitena võib tuua Türgi, kus fännid korraldavad kodumängudel „tuleetendusi“. Nad on ohtlikud sest nad on mõeldud hädaabisignaali andmiseks merel ja

peavad põlema mitte vähem kui 5 minutit ja seda ei ole võimalik kustutada veega ainuke võimalus on leeki lämmatada.

On olnud juhuseid, kus võidakse põletada WC paberit nagu juhtus Groningeni linnas „Euroborg“ staadionil tulemuseks 4 vingumürgitusega inimest. Ning põletatakse välja kistud toole nagu juhtus Vladimiri linnas.

Loodusõnnetused on ühed keerulisemad ja ettearvamatud õnnetused. Loodusõnnetusi on väga raske ette prognoosida ja samuti ka täpset asukohta määrata. Siinkohal võiks ära märkida erinevatel aastaegadel toimuvad tormid, suured sademete hulgad, pikaajalised madalad- ja kõrged temperatuurid, üleujutused ja metsatulekahjud. Loodusõnnetused on dünaamilised ja tekitavad endaga seotud kahju.

Eestis on kõige suuremateks loodusõnnetusi põhjustavateks ohtudeks tormid ning üleujutused. Väiksema tõenäosusega on, et hädaolukorda põhjustab lumi (erakorraline sademete hulk ja lumetormid) või erakordselt kõrge või madal temperatuur. (siseministeerium 2008 : 28)

Meie oludes spordirajatisi võivad ohustada välgu tabamine, mis võib tekitada inimvigastusi ja tulekahju. (EMHI andmetel Eestis võib äikest esineda igal aastaajal). Kõige rohkem äikesepäevi on olnud juulis, erinevate ilmajaamade andmeil on juulis keskmiselt 3 – 6 äikesepäeva (Tammets 2008 : 26) , ning PEPK-i 2005-2009 statistika järgi äike oli 14 korral tulekahju tekkepõhjuseks Tallinnas ja Harjumaal.

Samamoodi lume kuhjumine katusele, mis EMHI andmetel on ohtlik kui jää ja sulalume ladestumine ulatub 35mm. ja üle selle , mis omakorda võib viia katuse kokku varisemiseni kuid see ei kujuta endas suurt ohtu inimestele kuna sel perioodil reeglina mänge ei toimu. Veel ühe ohuna võivad olla sademed nagu see juhtus Nepalis (Ilves 2007:270) kui tugeva rahetormi eest peita üritanud pealtvaatajad trampisid 96 inimest surnuks ja üle saja sai vigastada. Eestis loetakse ohtlikuks kui rahe diameeter on ca.20mm ja üle selle. (EMHI - loodusõnnetused) Ilmajaamade andmeil sajab rahet kõige tõenäolisemalt mais ja septembris, tihti ka juunis (Tammets 2008 : 32)

(riski tabel 3)

Varingud võivad toimuda nii maapealsetes kui ka maa-alustes hoonetes ja rajatistes. Varisemise võivad esile kutsuda: konstruktsioonivead, konstruktsioonide vananemine, muutused pinnases, õhurõhu järsk muutus, ülekoormus ehituskonstruktsiooni osale või osadele, vee ja tule mõjutused. (Teder 2005 : 2)

Maaailma ajaloos on olnud palju juhtumeid staadionite konstruktsioonide varisemisest, mille kõige levinumad tekkepõhjused olid ülekoormus ja konstruktsioonide vananemine. Näiteks Johannesburgis kaotas elu 43 inimest ja sai vigastada umbes 250 inimese kui staadionil varises üks tribüün. Süüdlasteks olid staadioni valvurid, kes altkäemaksu eest lasid staadionile liiga palju pealtvaatajaid, mis tekitas ülekoormust konstruktsioonidele.

(Märt Hiitamm 14. 04. 2001) (riski tabel 4)

Plahvatus on aine oleku ülikiire muutumine, millega kaasneb suure energiahulga vabanemine, järsk temperatuuritõus ja lööklaine. On olemas kaks põhilist plahvatuse liiki sõltuvalt sellest, mis oli energiahulga vabanemise põhjuseks: plahvatused füüsiliste protsesside tagajärjel ning plahvatused keemiliste reaktsioonide tagajärjel. (<http://et.wikipedia.org/wiki/Plahvatus> välja otsitud 12. 03. 2009.)

PEPK-i 2005-2009 statistika järgi oli Tallinnas ja Harjumaal registreeritud 46 plahvatust. Näitena võib tuua Madridis juhtunut, kus vahetult enne mängu plahvatas pomm vigastada sai 17 inimest (<http://news.mail.ru/sport/1460874/> välja otsitud 15. 03. 2009).

(riski tabel 5)

Pommiähvardus, mis on kuritegelikul eesmärgil edastatud info oletatava või tegeliku lõhkeaine, -keha või -seadeldise kohta, eesmärgiga häirida tavapäraselt kulgevaid protsesse.

PEPK-i 2005-2009 statistika järgi oli Tallinnas ja Harjumaal registreeritud 95 pommiähvardust.

Nagu juhtus Tallinnas Saku Suurhallis, (vt. P. 1.1) kus operatiivteenistused pidid evakueerima ligikaudu 5000 inimest (Pommiähvardus lõpetas reivi igaveseks 12.04.2006). (riski tabel 6)

Pommikahtlus – situatsioon, kus avastatakse ese, mis tavapäraselt ei kuulu antud keskkonda (karp, kott, pakk jne.). See võib esile kutsuda reageeringu, kus sooritatakse hädakõne ja lastakse operatiivteenistustel teostada vastav kontroll. PEPK-i 2005-2009 statistika järgi oli Tallinnas ja Harjumaal registreeritud 2525 pommiteadet.

See sündmus võib omakorda tekitada ahelreaktsioonina ka tõsisemaid sündmusi kui esialgne sündmus ise, näiteks pealtvaatajatel tekkinud paanika ning tunglemine, mis on kõige levinum inimeste surma põhjuseks spordirajatistes. Selle vältimiseks 2 tundi enne igat rahvusvahelist mängu EDG kontrollib staadioni ja selle ümbrust. (riski tabel 7)

3.2.3 Võimalikud terroriaktid

Terrorism on tervisekahjustuse tekitamisele, surma põhjustamisele või vara hõivamisele, rikkumisele või hävitamisele suunatud tegu sõja või rahvusvahelise konflikti provotseerimise või poliitilisel või usulisel eesmärgil. Rahvusvaheline terrorism ületab poliitilisi, geograafilisi ja kultuurilisi piire, hõlmates enam kui vaid terroristliku taktika kasutamist või vastavate kuritegude sooritamist. Terrorism ohustab väljakujunenud eluviise ja väärtusi ning rahvusvaheliste suhete süsteemi tervikuna. Terroriorganisatsioonid, äärmusliikumised ning nende toetajad püüavad vägivaldselt destabiliseerida rahvusvaheliste suhete süsteemi, õigustades oma tegevust etniliste, kultuuriliste, ideoloogiliste või usuliste tõekspidamistega. Terroriaktide eesmärk on mõjutada avalikku arvamust ja demokraatlike poliitiliste otsuste tegemist vägivalda ning hirmutamise kaudu. Rahuajal kõige levinumad terrorismi liigid on inimeste pantvangi võtmine ja plahvatuste korraldamine. (<http://et.wikipedia.org/wiki/Terrorism> välja otsitud 12.03.2009.)

Kuna Eestis ei ole siiani tuvastatud terroristlike organisatsioone ega nende liikmeid, ei eksisteeri hetkel ka siseriikliku terrorismi. Seetõttu on hädaolukordade võimalikuks põhjuseks rahvusvaheline terrorism. (siseministeerium 2008:34) (riski tabel 8)

3.3 Objekti ohutuskontroll

A Le Coq Arena kuulub meelelahutuse ja suure rahvahulga kogunemishoonete nimekirja ning seega vastavalt Siseministri määruse nr. 4 alusel kuulub üks kord aastas kontrollitavate objektide nimekirja. Seetõttu kontrollitaksegi järelevalveinspektorite poolt kord aastas tuleohutusnõuete täitmist nendel objektidel. Väljavõttena Siseministri 4. jaanuari 2006. a määrus nr 4

5) objektid, kus on võimalik suurte rahvahulkade kogunemine:
– meelelahutushooned (teatrid, kinod, kontserdi- ja universaalsaalid, diskoteegid, klubid, rahvamajad) – alates 1500 m²;

– spordihooned (pealtvaataja kohtadega) – alates 1500 m²; ([RTL 2008, 69, 991](#))

3.3.1 Eesti tuleohutusnõuetele vastavus

A Le Coq Arena üldine hetkeline tuleohutusolukord on rahuldav, kuna staadion on lõpuni väljaehitamata ja töötab ajutise kasutusloa alusel. Kohapeal on olemas nõuetekohaselt vormistatud üldine tuleohutusjuhend ja evakuatsiooni plaanid. Samamoodi võimaliku tulekahju kustutamiseks ja evakuatsiooni ohutuks läbiviimiseks on hoonesse paigaldatud: 6 kg pulberkustutid, kuid kontrolltähtaeg on möödas; olemas tuletõrje voolikusüsteemid, kuid ei ole läbiviidud veeandmisvõime tõhususe kontroll; mille kohta on tehtud Riikliku tuleohutusjärelevalve ametniku poolt ka vastav ettekirjutus ; evakuatsioonivalgustus, mis jääb voolukatkestuse korral põlema ühe tunni jooksul, sprinklersüsteem on olemas ainult hoone esimesel korrusel, mis on lõpuni väljaehitamata ja ole töökorras, mille kohta on samamoodi tehtud ettekirjutus (Ettekirjutus nr.7.3-5/501/612-H4/09) (Lisa nr.3). ATS on olemas kuid 2008a. seisuga ei olnud töökorras. Sprinklersüsteemile ja tuletõrje voolikusüsteemile lisavee andmise võimalus on hoone põhjaküljel olevatest täitetorudest. Objekti territooriumi igale küljele on paigaldatud tuletõrjehüdrandid kustutusvee võtmiseks, mis vastavad Siseministri määrusele nr 81 „ Nõuded tuletõrjehüdrantidele“ ([RTL,27.12.2007, 100, 1673](#))

Kuna A Le Coq Arena on poolenisti lahtine raudbetoonist ehitis ning kuulub TP 1 klassi ja ruumides on vähe põlevast materjalidest esemeid (v.a poed) siis tulekahju tekkimisel

on suhteliselt väikesed põlemiskoormused (poodides on arvestuslik põlemiskoormus vähemalt 600MJ/m² ja maksimaalselt 1200MJ/m² [RT I 2004, 75, 525](#)) , seega võib ütelda, et tulekahju ise ei ole nii ohtlik, kuid ohtlikud on põlemise tagajärjel tekkiv suits ning pealtvaatajate võimalik paanika, mis võib viia tunglemiseni ohutuse eest vastutavate isikute vale käitumise puhul.

3.3.2 Rahvusvahelistele nõuetele vastavus

“FIFA ohutus juhised” (FIFA Safety Guidelines) reguleerivad kohalike ametite kohustused ja vastutusalaad ehk staadion peab vastama kõikidele Eestis kehtivatele tuleohutusnõuetele, mille täitmist peab kontrollima Riiklik tuleohutus järelevalve. Kuid eespool mainitud 2008 aasta seisuga esines A le coq Arenal puudusi tuleohutuse osas.

“UEFA staadioni infrastruktuuri eeskirjast” (UEFA Stadium Infrastructure Regulations) tulenevalt staadionil peab olema eraldi ruum esmaabi andmiseks, koos vajamineva varustusega, mida A le coq Arenal ei ole. Samamoodi ei ole eraldi kohti puuetega inimeste jaoks.

„Jalgpalli staadionite tehnilised nõuded ja soovituste“ (Football stadium technical recommendations and requirements) järgi staadion peab olema varustatud kaameratega, kus on „zoomi“ ja stoppkaadri võimalused isikute tuvastamiseks, mida hetkel ei ole. Seega korrarikkujad võivad jääda tuvastamata ja karistamata.

“Juhistes FIFA võistluste ametnike jaoks.” (Guidelines for FIFA Match Officials) on kirjas, et peab korraldama sissepääsudel turvakontrolli, vältimaks keelatud esemete (relvad, pudelid, pürotehnika) sattumist staadionile. Kuid nagu näitas Eesti – Venemaa 2003a. jalgpalli mäng turvakontroll ei olnud tehtud korralikult kuna fännid loopisid väljaku peale tormiküünlaid ja rakette.

“ Koostöö kokkulepe standard” (Standard Cooperation Agreement) määrab turvalisuse komitee liikmed ja nende kohustused; määrab turvajuhi (head steward) kohustused ja turvalisuse koordinaatori kohustused. Need nõuded on mängude ajal täidetud kuid samas ei ole reglementeeritud ohutuse eest vastutavate teenistujate tööülesanded.

3.4 Objekti valmisolek ohuolukorraks

Arusaamaks ohuolukorra valmisolekust objektil autor viis läbi küsitluse, mis koosnes kümnest küsimusest (vt Lisa nr.4), millele vastasid staadionil turvalisuse eest vastutavate operatiivteenistuste töötajad. Läbiviidud küsitluses osales kokku 25 inimest: 6 meditsiinitöötajat, 5 politseitöötajat, 1 turvatöötaja ja 3 turvaülemat ning 10 päästetöötajat. Küsimustiku esimeses osas selgitati välja mitmel korral on vastaja osalenud jalgpalli mängude turvamisel, et aru saada vastuste tõsidsust. Selgus, et vastajad on osalenud keskmiselt kuue mängu turvamisel.

Teine oluline teema oli informatsiooni piisavus tööülesannete täitmiseks. Arusaamaks, kas kõik töötajad teavad piisavalt oma tööülesandeid või on neil midagi arusaamatu. Kust selgus, et 36% vastanutest ei ole piisavalt informeeritud oma tööülesannetest jalgpalli turvamise ajal. Ning tuleb tõdeda ka seda, et mitte piisav informeeritus on kiirabi ja päästetöötajatel.

Järgmise sammuna selgitas autor välja, kas ja kui palju kordi on vastaja kokkupuutunud erinevate intsidentidega jalgpalli ajal. Kust selgus, et 64% vastanutest on kokkupuutunud intsidentidega turvamise ajal. Kus kaks kiirabitöötajat kuuest vastasid jaatavalt, neljast turvatöötajast kolmel oli kokkupuude intsidentidega, kümnest päästetöötajast kuus on samuti vastasid jaatavalt ning viiest politseitöötajast olid kõigil kokkupuuted intsidentidega. Kõige levinumad olid: kakkused, tormiküünalde ja rakettide viskamine väljakule, sisekorra eeskirjade eiramine, avaliku korra rikkumine, suitsetamine selleks mitte ettenähtud kohas.

Arusaamaks, kas intsidentide lahendamises toimis koostöö erinevate teenistuste vahel oli esitatud samalaadne küsimus. Selle tulemus oli suurepärase, sest 100% vastanutest olid rahul koostööga intsidentide ajal ning siiani probleeme pole tekkinud. Et aru saada vastajate arvamust turvalisuse tagamise kohta oli esitatud küsimus: kas olete rahul mängude turvalisuse tagamisega? Kust selgus, et 28% vastanutest ei ole rahul ning kõik rahulolematud olid päästetöötajad. Põhjusteks on mitte piisav informeeritus tööülesannetest ning objekti tuleohutusnõuete puudulik täitmine.

Seejärel autor selgitas välja, kas on läbitud jalgpalli turvalisuse tagamise koolitused, kust selgus, et koolituse on saanud ainult politsei ja turvatöötajad. Näiteks: Konverents „Turvaline sport“ 2007; Erinevad masside juhtimise koolitused jalgpalli matši eel, ajal ja järel; Põhja politsei prefektuuris jalgpalli turvalise tagamise koolitused. Viimase küsimusega püüdis autor selgitada välja koolituste vajadust, kust selgus, et 88% vastanutest leiavad, et jalgpalli aegse turvalisuse kvaliteedi tõstmiseks on koolitused vajalikud. Teemad mida oleks vastanute arvates vaja käsitleda:

1. Tutvustus erinevate teenistuste vastutusalast jalgpalli mängu ajal
2. FIFA reeglistiku tutvustus vastavalt päästeteenistuse vastutusalale. N. Tänaeni ei ole selge, millal päästetöötajal on lubatud minna väljakule põlevat tormiküünalt ära tooma
3. Esmaabi andmine suurtele kannatanute hulkadele
4. Koostöökorralduse õppused.
5. Erinevate ametkondade vaheline koostöö (raadioside, inimeste paigutus jne.);
6. Pürotehnikaga ümberkäimine.
7. Kui tekkib seltsis, kus turvab meedik suurim rahutus/rüselus ja ei ole sel ajal juures piisavalt politsei jõude/turvatöötajaid, kuidas käituda, millele tähelepanu pöörata.
8. Koolitus ja praktika masside ohjeldamise kohapealt.
9. Regulatsiooni tutvustus

4. JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

4.1 Riskianalüüsi kokkuvõte ja järeldused.

Riskianalüüsi põhjal leidis kinnitust väide, et ohuolukorra tekkimine spordirajatises on tõenäoline. Arvestades maailmas toimunud õnnetusi selgus, et põhilised sündmused, mis võivad juhtuda spordirajatises sh ka A le coq Arenal on:

- Pealtvaatajate vägivallaaktid.
- Ruumide sisene tulekahju.
- Välitulekahju.
- Loodusõnnetused.
- Pommiähvardus.
- Pommikahtlus.
- Varing.
- Plahvatus.
- Terrorism.

Riskianalüüsi põhjal valmis riskimaatriks, kus paigutatud indeksite alusel tekkis riskide järjestus, kus võeti arvesse tekketõenäosust ning ohtu elule ja tervisele. Riskimaatriksist selgub, et kõige tõenäolisem õnnetus on pealtvaatajate vägivallaaktid, mille tõenäosus on väga suur ning teatud asjaolude kokkulangemisel tagajärjed inimeste elule ja tervisele võivad olla rasked. Samamoodi maailma näidetest selgus, et pealtvaatajate vägivallaaktid omakorda võivad ahelreaktsioonina põhjustada ka teisi ohuolukordi nagu varing, tulekahju ning tunglemine. Seega jalgpalli turvaplaanide koostamisel tuleb pöörata suurt tähelepanu pealtvaatajate vägivallaaktide enetamiseks. Sest kui vaadata EJL distsiplinaarkomisjoni protokolle siis Eesti meistriliiga mängudel ei pöörata piisavalt tähelepanu pealtvaatajate turvalisuse tagamisele turvafirmade poolt ja klubid piisavalt ei tegele oma poolehoidjatega. Näitena toob autor distsiplinaarkomisjoni otsust 06.08.2009 nr.18, kus kohustatakse klubisi esitada tegevusplaan turvalisuse tagamise kohta staadionil ja nõutakse tegevusplaani poolehoidjatega tegemise kohta.

Analüüsi tulemusest selgus, et Eestis ei ole traagiliste tagajärgedega sündmusi juhtunud kuid esines väiksemaid fännide kokkupõrkeid.

Objektipõhise riskianalüüsi põhjal selgus, et A le coq Arenal on olemas puudused. Objekt on lõpuni väljaehitamata ning puuduvad tuleohutus paigaldised: ATS ei ole töökorras, sprinkleri süsteem on lõpuni väljaehitamata ning ei ole töökorras, eelmise aasta seisuga olid tulekustutite kontrolltähtaeg möödunud ja veeandmisvõime tõhususe kontroll oli tegemata. Märkimisväärne on ka see, et mängude ajal eemaldatakse olemasolevad tulekustutid ning pannakse ühte ruumi lukku taha. Seega võib väita, et tulekahju tekkimise tõenäosus A le coq Arenal on suur kuna ta ei vasta tuleohutusnõuetele. Seega ruumidesisene tulekahju ja välitulekahju tekketõenäosuse ja ohtlikuse elule ja tervisele on need sündmused riski järjestuses teisel kohal.

Loodusõnnetus on riskide järjestuses samamoodi teisel kohal kuna selle tekketõenäosus on suur, kuna EMHI andmetel Eestis võib äikest esineda igal aastaajal ning PEPK-i statistika järgi viimase viie aasta jooksul äike oli 14 korral tulekahju tekkepõhjuseks Tallinnas ja Harjumaal. Samamoodi selgus, et ohuallikateks on ka suured sademete hulgad ning tormid.

Riskide järjestuses pommikahtlus ja pommiähvardus on samamoodi tekketõenäosuse tõttu teisel kohal. Seda kinnitab PEPK-i statistika, kus viimase viie aasta jooksul oli Tallinnas ja Harjumaal registreeritud 95 pommiähvardust ja 2525 pommitaadet. Selgus ka see asjaolu, et need sündmused võivad tekitada ahelreaktsioonina inimeste evakueerimisel tunglemise, mis omakorda on maailmas kõige levinumaks inimeste surma põhjuseks staadionitel. Seega turvaplaani tegemisel tuleb määrata evakueerimise eest vastutava isiku ja instrueerida töötajaid nende ülesannetest inimeste evakueerimisel.

Riskide järjestuse seitsmendal kohal on varing, mille tekketõenäosus on keskmine ja tagajärjed on rasked. Maailma näidetest selgus, et kõige levinumad varingu põhjused staadionitel on konstruktsioonide vananemine ja ülekoormamine. Kuna A le coq Arena on 9 aastat vana siis konstruktsioonide vananemise tõttu varingu tekkimise tõenäosus on küllaltki väike kuid varingu võib tekitada ülekoormamine inimeste arvu ületamise tõttu ning katusele lumekuhjumise tõttu.

Kaheksandal kohal riskide järjestuses on terrorism, selle tõenäosus on väike kuna Eestis ei ole siiani tuvastatud terroristlike organisatsioone ega nende liikmeid, ei eksisteeri hetkel ka siseriikliku terrorismi. See asjaolu leiab kinnituse Siseministeeriumi poolt

tehtud 2007. aasta riikliku hädaolukordade riskianalüüsist. Kus terrorismi tõenäosus Eestis on keskmine ja võimalikud tagajärjed on väga rasked. Kuid objektipõhise analüüsi põhjal autor hindas terrorismi ohtu väikseks kuna tõenäosus, et terrori aktiks valitakse just A le coq Arena on vähe tõenäoline.

Viimasel kohal riskide järjestuses on plahvatuse oht staadionil, mille tõenäosus on väike ja võimalikud tagajärjed rasked. Riskianalüüsist selgus, et plahvatuse tõenäosust vähendavad enne mängu tehtav pommitehniline kontroll ning pealtvaatajate turvakontroll. Kuna PEPK-i 2005-2009 statistika järgi oli Tallinnas ja Harjumaal registreeritud 46 plahvatust väike tõenäosus siiski jääb.(Lisa nr.5)

4.2 Küsitluse järeldused

Küsitlusest selgus, et 36% vastanutest ei ole piisavalt informeeritud oma tööülesannetest jalgpalli turvamise ajal. See võib tekitada lisaohte teadmatuse või valekäitumise tagajärjel. Seega, õnnetuse tekkimisel likvideerimiskiirus ja kvaliteet võib jääda puudulikuks. Kuid hetkeline seis on suurepärane, sest 100% vastanutest, kes puutusid kokku intsidentidega jalgpalli turvamise ajal vastasid, et ametkondade vaheline koostöö intsidentide lahendamisel toimus hästi ja siamaani pole probleeme olnud. Samamoodi leidis kinnituse, et ohuolukordade tekkimine spordirajatistes on tõenäoline kuna 64% vastanutest on kokkupuutunud erinevate intsidentidega jalgpalli turvamise ajal. Kust selgus, et kõige levinumad olid: kaklused, tormiküünalde ja raketide viskamine väljakule, sisekorra eeskirjade eiramine, avaliku korra rikkumine, suitsetamine selleks mitte ettenähtud kohas. Samamoodi selgus, et 28% vastanutest ei ole rahul jalgpalli mängude aegse turvalisuse tagamisega ning kõik rahulolematud on päästetöötajad. Mille põhjuseks oli objekti tuleohutusnõuete puudulikus ning mitte piisav informeeritus tööülesannetest. Siit võib järeldada, et tulekahju tekkimisel A'le coq Arenal likvideerimiskiirus ja kvaliteet võib jääda puudulikuks. Samamoodi selgus, et jalgpalli turvamise alal on kõige paremini koolitatud ja informeeritud politsei ameti töötajad, kes on läbinud erinevaid koolitusi Eestis ja välismaal. Kuid tuleb tõdeda, et päästeteenistuse ja meditsiini töötajad ei ole saanud mingisugust koolitust, sellest võib järeldada, et nad ei ole piisavalt

informeeritud oma tööülesannetest, kuna ainult kohapealsest instruktaazist ei piisa kvaliteetseks turvalisuse tagamiseks. Samamoodi 92% vastanutest leidsid, et vajavad jalgpalli aegse turvalisuse tagamise koolitust. Siit võib järeldada, et jalgpalli aegsed turvamise koolitused on vajalikud eriti pääste ja kiirabi töötajatele.

4.3 Ettepanekud

Esimese ettepanekuna autor pakub välja viia läbi operatiivteenistuste jalgpalli aegse turvalisuse tagamise koolituse, kus selgitaks maailma näidetele staadionil tekkivaid ohte ja õnnetusi ning töötajate kohustused võimalike õnnetuste likvideerimisel. Ning peale teoreetilist osa võimalusel korraldada koostööõpus A le coq arenal. Kus kõik operatiivteenistused lähendaksid nõ kompleksõnnetust. Näiteks fännide kokkupõrke tulemusel sai viga mitu inimest ning tribüünil on põlemine ning on vaja kannatanuid ohutsoonist evakueerida, rahustada määratsevaid fänne ja kustutada põlengu.

Samamoodi pakub autor, et ainult koolituse saanud töötajad saaksid osaleda jalgpalli turvamisel.

Teise ettepanekuna peab karmistama turvareegleid ja turvakontrolli, kaalutleda rikkujate materiaalsele vastutusele võtmist ehk rahatrahvide määramist. Selleks oleks vaja paigutada staadioni sissepääsudele ja tribüünidele „zoomi“ ja stoppkaadriga kaamerad võimalike rikkujate tuvastamiseks ja edasiseks karistamiseks.

Kolmanda ettepanekuna peaks keelama vastavalt FIFA ja UEFA reglistikule kõikvõimalike pürotehniliste esemete kasutamist staadionil, suitsetamise keelamine mängude toimumise ajal. Ning kiiremas korras viia objekt vastavusse tuleohutus eeskirjadega.

Neljanda ettepanekuna pakkub autor objektipõhise tegevusjuhise koostamist, mis määraks operatiivteenistuste vastutusalad ja kohustused erinevate õnnetusjuhtumite puhul.

Samamoodi koostada objektipõhine meditsiinilise abi osutamise plaan, kus oleks määratud med. personali arv, kannatanute kogunemiskoht suur õnnetuse puhul, kiirabi paiknemis skeemid, kokkulepe haiglatega suure kannatanute hulga vastuvõtmiseks.

KOKKUVÕTE

Kokkuvõtvalt võib öelda, et lõputöö eesmärgid said täidetud. Tuginedes maailmas ja ka Eestis toimunu analüüsile leidis kinnitust väide, et õnnetused spordirajatistes on väga tõenäolised ja aktuaalsed. Uuritava objekti valmisolek võimalikeks ohuolukordadeks on osaliselt olemas, kuid vajab täiustamist.

Ettepanekuna olukorra parandamiseks selles osas, tuleks välja töötada objektipõhised riskianalüüsid. Saadud tulemuste põhjal on võimalik koostada konkreetne objektipõhine tegevusjuhik kohalolevatele ning reageerivatele jõududele.

Uurimuse olulise tulemusena tuleb märkida, et spordirajatistes toimuvate võimalike õnnetuste ennetamise süsteem on olemas nii kohalikus kui ka rahvusvahelises juriidikas. Saavutamaks selle maksimaalse kasuteguri tuleks see operatiivteenistuste tarbeks süstematiseerida ja väljaõppe osana isikkoosseisudele edasi anda.

Kinnitust leidsid ka püstitatud hüpoteesid. Võib väita, et maailmapraktikas toimunud suurõnnetuste analüüs on viinud vastavate ohutusreeglite tugevdamisele. Tegemist ei ole staatilise protsessiga vaid seda täiustatakse jätkuvalt, pärast toimunud õnnetuste põhjuste ja tagajärgede analüüsimist.

Ettepanekuna võiks kaasata vastava info saajate nimistusse ka operatiivteenistused, see tõhustaks arusaamist ohutusreeglitest spordirajatistes. Samuti aitaks see kaasa efektiivsete koostöökordade väljatöötamisele õnnetusejärgses olukorras, sest kinnitust leidis ka hüpotees, et ohuolukorra tekkimine spordirajatistes on tõenäoline.

Reageeriva ressursi informeeritus objektist ja võimalikest ohuolukordadeks kiirendab ohuolukordade likvideerimist. Ettepanekuna tuleks korraldada pärast dokumentatsiooni valmimist objektipõhiseid praktilisi koostööõppuseid, mille käigus oleks võimalik kontrollida teooriate paikapidavust praktikas.

РЕЗУМЕ

Опираясь на анализ мировой практики и произошедшего в Эстонии нашло подтверждение утверждение, что происшествия на стадионах возможны и актуальны. Готовность объекта к возможным происшествиям есть частично и нуждается в усовершенствовании.

Для улучшения положения автор предлагает выработать анализ опасностей на объекте. Опираясь на полученные данные составить инструкцию для оперативных служб на стадионе.

В результате анализа можно отметить, что правовая база имеется как в международном так и на местном уровне. Чтобы улучшить результат надо их для оперативных служб систематизировать и составить учебный план.

Можно утверждать, что анализ мировых происшествий толкнул к усилению правил безопасности на стадионах. Этот процесс не статический и постоянно обновляется, после глубокого анализа произошедших событий.

Для улучшения показателей надо включить в список получающих информацию о возможных чрезвычайных ситуациях и оперативные службы это увеличит понимание о безопасности в спортивных сооружениях. Также это поможет для разработки правил сотрудничества между оперативными службами во время происшествий, так-как нашло своё подтверждение то, что вероятность возникновения чрезвычайных ситуаций на стадионах довольно большая.

Так как информация об объекте и возникновении возможных происшествий улучшает качество его ликвидации. Для этого надо после составления нужной документации провести практические занятия для всех оперативных служб участвующих в обеспечении безопасности на стадионах.

KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU

Вечерняя Москва 19.10.2007 - Трагедия в "Лужниках".

Eesti ekspress 12.04.2006 - Pommiähvardus lõpetas reivi igaveseks

<http://paber.ekspress.ee/viewdoc/652FB57A147A0D3DC225714E0043E505> välja otsitud
15.03.2009.

Ehitise ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded ([RT I 2004, 75, 525](#)).

Elliot D., Smith D – Football stadia disasters in the United Kingdom.

FIFA, 2003. "FIFA Safety Guidelines"

FIFA, 2003. "Guidelines for FIFA Match Officials"

Ives G, 2007 – katastroofid, sündmused, faktid.

Jurkatam M, 2005 – "Spordivägivald ja selle ennetamine Eestis" (magistritöö)

Кречетов В.П., Попченко А.Р., Акулов А.Г. 2007 – „Предупреждение чрезвычайных ситуаций при проведении массовых спортивных и других зрелищных мероприятий.“

Kiirabibrigaadi koosseisu ja varustuse nõuded ning tööjuhend Sotsiaalministri 19. detsembri 2001. a määrus nr 131 [RTL 2001, 139, 2061](#)

Kiirabi, haiglata ning pääste- ja politseiasutuste kiirabialase koostöö kord. Vabariigi Valitsuse 23. jaanuari määrus nr. 44 [RT I 2002, 12, 61](#)

Lomp O., 2009 Möll Bulgaarias: jalgpallurid kaklesid põleval staadionil

Hiietamm M., 14.04.2001 - Jalgpall võttis 43 elu.

Nõuded häirekeskusele. Vabariigi valitsuse 23. jaanuari 2002 a. määrus nr.40 [RT I 2002, 10, 54](#)

Nõuded tulekahju- signalisatsioonisüsteemidele. Siseministri 7. juuni 2002a. Määrus nr.80,jõustunud 1.jaanuaril 2003a. [RTL 2002, 78, 1202](#)

Nõuded tuletõrjehüdrantidele ([RTL,27.12.2007, 100, 1673](#))

Objektide loetelu, mille tuleohutusülevaatus viiakse päästeasutuste poolt läbi vähemalt üks kord aastas. Siseministri 4. jaanuari 2006. a määrus nr 4 [RTL 2002, 12, 130](#)

PERK 2005-2009 statistika

Politseiseadus. [RT 1990, 10, 113](#)

Politsei ning tuletõrje- ja päästeasutuste koostöö kord tulekahju, plahvatuse, tehnoloogilise avarii, radioaktiivse saastatuse ja muu õnnetuse sündmuskohal.

Siseministri 3. mai 1996 määrus nr. 7 [RTL 1999, 53, 717](#)

Päästeseadus. [RT I 1994, 28, 424](#)

Päästeameti kohalike päästeasutuste väljasõidukord. Päästeameti peadirektori käskkiri 26.02.2007a. nr. 39

РИА «Новости» 20.10 2007 – „Чрезвычайные происшествия во время футбольных матчей“

Robert S. Shiels 1998 - The Sports Historian, No. 18, 2

Siseministeerium 2008 – 2007. aasta riiklik hädaolukordade riskianalüüs
Spordiseadus. [RT I 2005, 22, 148](#)

Taylor, J. 1989 – „The Hillsborough stadium disaster-final report.”

Tammets T, 2008 – Eesti ilma riskid.

Teder G, 2005 – Päästetööd maapealsetes ehituskonstruksioonides. (õpematerjal)

TEN-TEAM OÜ, 2005 - Tuleohutuse käsiraamat

Tuleohutuse üldnõuded. [RTL 2000, 99, 1559](#)

Turvaseadus.” [RT I 2003, 68, 461](#)

UEFA, 2006. “UEFA Safety and Security Regulations”

UEFA, 2004. “Binding safety and security instructions”

UEFA, 2006. “UEFA Stadium Infrastructure Regulations”

Withington J, 2008 – Maailma katastroofide ajalugu

www.emhi.ee - EMHI koduleht

<http://www.fifa.com> – FIFA koduleht

http://www.fcflora.ee/index.php?lang=est&main_id=3 – FC Flora koduleht

<http://et.wikipedia.org/wiki/Esileht>

<http://politsei.ee/?id=1498> – Politsei koduleht

<https://www.riigiteataja.ee/ert/ert.jsp>

<http://www.uefa.com> – UEFA koduleht

<http://sport.rambler.ru/news/football/11424147.html> välja otsitud 28.04.10

<http://www.ohtuleht.ee/index.aspx?id=105083> välja otsitud 25.04.2010

Lisa nr.1

CATASTROPHES IN FOOTBALL STADIUMS 1946 TO 2001

Country	Place	Date	Injured	Dead
Algeria	Algiers	11/1982	600	8
Argentina	Buenos Aires	6/1968	-	73
Argentina	Buenos Aires	11/1998	-	1
Argentina	Buenos Aires	6/1999	-	1
Belgium	Brussels	5/1985	400	39
Brazil	Rio de Janeiro	1/2001	170	
Chile	Santiago	4/1961	300	5
Colombia	Ibague	11/1981	-	17
Colombia	Cali	11/1982	-	24
Colombia	unknown	12/1998	50	4
Congo	Lubumbashi	4/2001	50	10
Egypt	Cairo	2/1974	-	48
Egypt	Alexandria	1/1999	-	8
England	Bolton	3/1946	300	33
England	Hillsborough	4/1985	-	96
England	Bradford	5/1985	60	56
England	Sheffield	4/1989	200	95
France	Bastia	5/1992	700	17
Germany	Hamburg	4/1977	15	1
Ghana	Accra	5/2001	150	130
Greece	Piraeus	2/1981	54	21
Guatemala	Guatemala City	10/1996	147	83
Indonesia	Medan	9/1979	-	12
Iran	Tehran	5/2001	150	-
Ivory Coast	Abidjan	5/2001	39	1
Libya	Tripoli	3/1988	-	30
Libya	Tripoli	7/1996	-	70
Mexico	Mexico City	5/1985	50	10
Nepal	Kathmandu	3/1988	-	72
Peru	Lima	5/1964	500	350
Russia	Moscow	3/1975	-	20
Russia	Moscow	10/1982	-	340
Scotland	Glasgow	1/1971	167	66
Serbia	Belgrade	10/1999	-	1
South Africa	Orkney	1/1991	50	40
South Africa	Johannesburg	4/2001	160	43
Spain	Madrid	12/1998	-	1
Tunisia	Beja	6/1999	-	3
Turkey	Kayeri	9/1967	600	44
Turkey	Ankara	4/2000	-	2

Lisa nr.2

Lisa nr.3

Ettekirjutus.

Lisa nr.4

1. Milline on Teie igapäevane tegevusvaldkond operatiivteenistuses:

Meditsiin
Politsei
Päästeteenistus
Turvatöötaja/ turvajuhht

2. Mitmel FIFA egiidi all toimunud jalgpalli mängu turvamisel olete osalenud?

1-3
4-6
7-8
9 või üle selle

3. Kas olete piisavalt informeeritud oma tööülesannetest jalgpalli mängu turvamise ajal?

JAH
EI

4. Kas olete kokku puutunud jalgpalli mängu turvates publiku poolt tekitatud erinevate intsidentidega?

JAH
EI

Kui vastasite JAH, siis palun täpsustage millised:

.....

5. Kui vastasite JAH siis mitmel korral.

1-3
4-6
7-8
9 või üle selle

6. Kas intsidenti lahendades toimus koostöö erinevate teenistuste vahel?

JAH
EI

7. Kas olete rahul jalgpalli mängude aegse turvalisuse tagamisega?

JAH
EI

8. Kas olete osalenud/läbinud jalgpalli turvalisuse tagamise koolitusel Eestis?

JAH
EI

Kui vastate JAH, siis palun täpsustage koolituse sisu

.....

9. Kas olete osalenud/läbinud jalgpalli turvalisuse tagamise koolitusel välismaal?

JAH

EI

Kui vastate JAH, siis palun täpsustage koolituse sisu

.....

10. Kas vajaksite jalgpalli turvalisuse tagamiseks vastavalt oma tööülesannetele lisakoolitusi?

JAH

EI

Kui vastasite JAH, siis palun täpsustage milliseid

.....

Lisa nr.5

Riskimaatriks.

Tõenäosus	5		9			
	4		1,2,3, 6,7			
	3			4		
	2			5	8	
	1					
		A	B	C	D	E
		Tagajärjed				

Jrk. nr	Õnnetuse liik	Riskiklass	Riskitsoon
1	Ruumidesisene tulekahju	4B	V
2	Välitulekahju	4B	V
3	Loodusõnnetused	4B	V
4	Varing	3C	III
5	Plahvatus	2C	IV
6	Pommikahtlus	4B	V
7	Pommiähvardus	4B	V
8	Terrorism	2D	VI
9	Pealtvaatajate vägivallaaktid.	5B	V

Riski tabel 1

Suurõnnetuse väljund : Ruumidesisene tulekahju.	Jrk nr: 1
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Elektri lühis, hooletus, kuritahtlik süütamine, suitsetamine selleks mitteettenähtud kohas, suitsu toksilisus, tuleleviku kiirus.	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega):	4 Suur
Lühike tõenäosuse põhjendus: Staadion on lõpuni väljaehitamata, jalgpallimängude tihedus, suured pealtvaatajate hulgad, sprinkleri puudumine.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega):	B Kerge
Inimeste elu ja tervis: B	
Vara: B	
Keskkond: A	
Elutähtis valdkond: A	
Riskiklass:	4 B
Ennetavad meetmed: Sprinklersüsteemi paigaldamine siseruumidesse; Tuleohutusnõuete vastavuse pidev kontroll ja täitmine; Ürituse eelne ametkondade poolt läbiviidav turvakontroll.	
Märkused:	

Riski tabel 2

Suurõnnetuse väljund : Välitulekahju.	Jrk nr: 2
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Hooletus, kuritahtlik süütamine, pürotehnika kasutamine tribüünidel, fännide poolt kõrvalmaterjalidest süüdatavad kolded.	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega)	4 Suur
Lühike tõenäosuse põhjendus: Jalgpallimängude tihedus, suured pealtvaatajate hulgad, pürotehnika kasutamine tribüünidel, põlevmaterjalide tahtlik süütamine.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	B Kerge
Inimeste elu ja tervis: B	
Vara: B	
Keskkond: B	
Elutähtis valdkond: A	
Riskiklass:	4 B
Ennetavad meetmed: Pürotehnika kasutamise keelamine ja/või piiramine; Selgitustöö pealtvaatajatega; Ametkondade poolt läbiviidav turvakontroll.	
Märkused:	

Riski tabel 3

Suurõnnetuse väljund : Loodusõnnetused.	Jrk nr: 3
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Loodusjõud. Suured sademete hulgad.	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega)	4 Suur
Lühike tõenäosuse põhjendus: Suveperioodil esineb Eestis äikese tormi.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale. Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	C Raske
Inimeste elu ja tervis:	C
Vara:	B
Keskkond:	A
Elutähtis valdkond:	B
Riskiklass:	4 B
Ennetavad meetmed: Kontstruktsioonide pidev kontroll. Piksekaitse olemasolu. Arvestada ilmatega.	
Märkused: Eesti tingimustes on kõige suurema ohutekitajaga loodusnähtus pikne. Suured sademete hulgad võivad tekitada ahelreaktsioonina tunglemise. Talvised loodusnähtused (lumetuisk, madalad temperatuurid) ei kujuta endast otsest ohtu inimestele kuna sel perioodil ei toimu mänge.	

Riski tabel 4

Suurõnnetuse väljund : Varing	Jrk nr: 4
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Konstruktsioonide vananemine ja/või ülekoormus. Plahvatuse tagajärg.	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega)	3 Keskmine
Lühike tõenäosuse põhjendus: Konstruktsioonide ülekoormus ja konstruktsioonide vead Loodusõnnetus.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	C Raske
Inimeste elu ja tervis: C	
Vara: C	
Keskkond: A	
Elutähtis valdkond: C	
Riskiklass:	3 C
Ennetavad meetmed: Konstruktsioonide pidev kontroll. Kasutusreeglitest kinnipidamine (publiku arv vastavalt istekohtadele).	
Märkused:	

Riski tabel 5

Suurõnnetuse väljund : Plahvatus.	Jrk nr: 5
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Pürotehnika kasutamine tribüünidel. Terrorism.	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega)	2 Väike
Lühike tõenäosuse põhjendus: Pommi plahvatus. Pürotehnika kasutamine tribüünidel.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale. Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	C Raske
Inimeste elu ja tervis: D	
Vara: C	
Keskkond: B	
Elutähtis valdkond: B	
Riskiklass:	2 C
Ennetavad meetmed: Pürotehnika kasutamise keelamine ja/või piiramine. Ametkondade poolt läbiviidav turvakontroll. Pommitehniline kontroll.	
Märkused: Pommiplahvatuse tõenäosus staadionil Eestis on väga väike Pürotehnika väärkasutamisel võivad esineda inimvigastused mitte konstruktsioonide purunemisi.	

Riski tabel 6

Suurõnnetuse väljund : Pommikahtlus	Jrk nr: 6
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Kahtlased esemed objekti territooriumil.	
Hädaolukorra tõenäosus: suur	4
Lühike tõenäosuse põhjendus: Inimeste unustatud asjad (kottid, karbid jne.)	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	C Raske
Inimeste elu ja tervis:	C
Vara:	A
Keskkond:	A
Elutähtis valdkond:	A
Riskiklass:	4 B
Ennetavad meetmed: Pommitehniline kontroll	
Märkused: Teatud tingimustel võib tekkida paanika ja ahelreaktsioonina tunglemine.	

Riski tabel 7

Suurõnnetuse väljund : Pommiähvardus	Jrk nr: 7
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Kuritahtlik pommist teatamine eesmärgiga häirida tavapäraselt kulgevaid protsesse.	
Hädaolukorra tõenäosus: suur	4
Lühike tõenäosuse põhjendus:	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	C Raske
Inimeste elu ja tervis:	C
Vara:	A
Keskkond:	A
Elutähtis valdkond:	A
Riskiklass:	4 B
Ennetavad meetmed:	
Märkused: Teatud tingimustel võib tekkida paanika ja ahelreaktsioonina tunglemine.	

Riski tabel 8

Suurõnnetuse väljund : Terroirism	Jrk nr: 8
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud:	
Hädaolukorra tõenäosus: väike	2
Lühike tõenäosuse põhjendus:	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, Kahju elule ja tervisele. Kahju elutähtsale valdkonnale.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	D Raske
Inimeste elu ja tervis:	D
Vara:	D
Keskkond:	B
Elutähtis valdkond:	C
Riskiklass:	2 D
Ennetavad meetmed: Teabehange. Koostöö välisriikide eriteenistustega. Operatiivteenistuste valmisolek.	
Märkused: Kuna Eesti on NATO ja EL liige säilib teoreetiline terrorioht.	

Riski tabel 9

Suurõnnetuse väljund : Pealtvaatajate vägivallaaktid.	Jrk nr: 9
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud: Pealtvaatajate provotseerimine. Alkohol. Massirahutused.	
Hädaolukorra tõenäosus: väga suur	5
Lühike tõenäosuse põhjendus: Jalgpallimängude tihedus, Suured pealtvaatajate hulgad, Rivaalitsevate klubide poolehoidjate käitumine.	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus: Kahju varale, Kahju elule ja tervisele.	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	B Kerge
Inimeste elu ja tervis:	C
Vara:	B
Keskkond:	A
Elutähtis valdkond:	A
Riskiklass:	5 B
Ennetavad meetmed:	
Märkused: Teatud tingimustel võib tekkida paanika ja ahelreaktsioonina tunglemine. Samamoodi võib kasvada üle massirahutusteks.	